

Statistieken die tellen

Strategie voor de middellange termijn, 2002-2005

Inhoud

De missie	2
Statistieken die tellen	3
Statistiekproductie	5
Informatieontwikkeling	7
ICT en methodologie	9
Bedrijfsvoering / HRM	11

Voorwoord

In 2000 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een omvangrijke reorganisatie doorgevoerd. Daarmee is het fundament gelegd waarop het CBS de komende jaren zal bouwen. In dat reorganisatieproces vond een nagenoeg volledige wisseling van de wacht plaats in de leiding van het CBS. De nieuwe directie heeft de doelstellingen en ambities voor de komende jaren opnieuw geformuleerd en er zijn enkele deelstrategieën ontwikkeld om die doelen te kunnen bereiken. Het CBS heeft daarmee ook het aanzicht vernieuwd. De vormen van het nieuwe 'gebouw' liggen vast. De contouren van het vernieuwde CBS zijn duidelijk zichtbaar.

Medewerkers en management van het CBS zien zich voor de taak gesteld om het gebouw in de komende jaren verder gestalte te geven. De vernieuwing van de productieprocessen is in gang gezet maar nog zeker niet volledig gerealiseerd. Tegelijkertijd vraagt de maatschappij om meer, nieuwe en steeds snellere informatie. Een uitdaging die maximale creativiteit en inzet zal vergen. Ik ben er van overtuigd dat die inspanningen uiteindelijk leiden tot een bouwwerk waarop we trots zullen zijn.

In deze nota vindt u in grote lijnen de strategie die het CBS, met instemming van de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS) de komende jaren zal volgen. De inhoud van het statistische programma komt afzonderlijk aan bod in het Meerjarenprogramma 2002-2005. De strategie en het meerjarenprogramma bepalen samen de richting van het CBS.

ir.dr.s. R.B.J.C. van Noort
Directeur-generaal van de Statistiek
Voorburg/Heerlen mei 2001

De missie

Het CBS is ruim honderd jaar geleden opgericht met als taak het verzamelen, bewerken en publiceren van statistieken ten behoeve van praktijk, beleid en wetenschap. In de huidige wettelijke grondslag voor het CBS, de "Wet op het Centraal Bureau en de Centrale Commissie voor de Statistiek" van 18 april 1996, vormt dit nog altijd de kern van de opdracht aan het CBS. In de Nederlandse samenleving streven wisselende coalities van politieke partijen en belangengroeperin-

Visie		Statistieken die tellen
Missie		samenstellen en publiceren van onbetwiste, samenhangende, actuele statistische informatie die relevant is voor praktijk, beleid en wetenschap
Positie		leverancier van publieke, statistische informatie-infrastructuur
Primaire processen		statistiekproductie
Secundaire processen		informatieontwikkeling
Waarden		ICT en methodologie
	bedrijfsvoering / HRM	
		betrouwbaar, verantwoordelijk, initiatiefrijk, antenne op de samenleving, samenwerken, effectief, snel, privacybescherming

gen naar de realisatie van hun eigen denkbeelden. Het belang van feitelijke en onpartijdige informatie die door alle betrokkenen als uitgangspunt wordt geaccepteerd, is dan groot. De kwaliteit van de statistische informatie moet onomstreden zijn. Statistieken moeten snel beschikbaar zijn en de samenhang tussen allerlei maatschappelijke ontwikkelingen zichtbaar maken. De missie van het CBS luidt derhalve:

- › *het samenstellen en publiceren van onbetwiste, samenhangende, actuele statistische informatie die relevant is voor praktijk, beleid en wetenschap.*

Statistieken die tellen

De groeiende vraag naar statistische informatie, het toenemende belang van Europa, de internationalisering van de economie en de snelle ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie zijn de belangrijkste externe trends voor het CBS. Op basis hiervan zijn de ambities en positionering van het bureau en de consequenties voor het beleid van de komende jaren vastgesteld.

Trends in de samenleving

De samenleving wordt pluriformer en complexer. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar sneller op en zijn steeds minder voorspelbaar. Beleid wordt meer en meer gebaseerd op concrete, cijfermatige informatie. Deze maatschappelijke trends zijn zowel nationaal als internationaal zichtbaar en vormen de achtergrond van een voortdurend toenemende behoefte aan informatie.

Om de effectiviteit van het beleid op objectieve wijze te kunnen toetsen, neemt de vraag naar informatie voor beleidsmonitoring hand over hand toe. Dit is in de eerste plaats zichtbaar in de nationale beleidscyclus. Tegelijk vindt een machtsverschuiving plaats van het nationale naar het Europese niveau. Mede daardoor neemt ook in de internationale context de vraag naar informatie toe. Vooral de vorming van de Economische en Monetaire Unie (EMU) en de daaruit voortvloeiende informatiebehoefte van de Europese Centrale Bank (ECB) hebben ingrijpende gevolgen. De eisen aan de kwaliteit van de cijfers worden bovendien steeds hoger. Cijfers moeten snel beschikbaar zijn, veel uitsplitsingen mogelijk maken, verbanden signaleren en gezaghebbend zijn.

Door de snelle ontwikkelingen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie zijn inmiddels vrijwel alle administraties en registraties, zowel van bedrijven als van (overheids)instellingen geautomatiseerd. Statistische informatie is daardoor overvloedig beschikbaar en het CBS is al lang

niet meer de enige statistiekproducent in Nederland. Wat het CBS onderscheidt, is dat het de kennis en de techniek in huis heeft om uit die enorme hoeveelheid gegevens gestructureerde, objectieve informatie van hoge kwaliteit af te leiden, dwarsverbanden te signaleren en ontwikkelingen in de tijd aan te geven. Maatschappelijke ontwikkelingen zijn onderling verweven. De statistische informatie van het CBS over deze ontwikkelingen maakt die samenhang tussen uiteenlopende terreinen zichtbaar.

Administratieve gegevensbestanden en geautomatiseerde administraties vormen ook voor het CBS steeds vaker het bronmateriaal voor de statistiek. Het zwaartepunt van de werkzaamheden komt hierdoor te liggen bij het confronteren en samenvoegen van gegevens uit verschillende bronnen. Administratieve databestanden worden verrijkt door ze onderling te koppelen en te combineren met enquêtegegevens.

Voor de interne organisatie brengt deze ontwikkeling grote veranderingen met zich mee.

Arbeidsintensieve gegevensinvoer en -bewerking worden geleidelijk vervangen door complexe processen waarin statistische methodologie en de inzet van informatie- en communicatietechnologie een belangrijke plaats innemen; kennisintensieve processen die inhoudelijke diepgang en geavanceerde methoden en technieken vereisen. Deze veranderingen hebben ingrijpende gevolgen voor de samenstelling van het personeelsbestand.

Het nationale statistische bureau

Onbetwiste informatie, cijfers en statistieken die door iedereen worden geaccepteerd, kunnen in een moderne informatiemaatschappij worden beschouwd als een basisinfrastructuur. Het CBS levert die informatie-infrastructuur als een 'publiek goed'. De door het CBS samengestelde statistische informatie moet voor iedereen tegelijkertijd toegankelijk zijn.

In Nederland vervult het CBS reeds van oudsher een centrale rol in de 'officiële statistiek van Rijksweg'. Het CBS streeft ernaar om die positie als het nationale statistische bureau te handhaven en te versterken.

De ambitie daarbij is om relevante informatie te leveren over een breed scala aan onderwerpen die voor de maatschappij van belang zijn.

Het resultaat van de publicatie van CBS-cijfers moet zijn dat er op een zinvolle manier gesproken kan worden over het onderwerp zonder dat discussies over de juistheid van de cijfers daarvan afleiden.

beoordelen en sanctioneren van het beleid van de afzonderlijke lidstaten. Institutionele verschillen tussen die lidstaten vragen daarbij om de beschikbaarheid van gestandaardiseerde statistische informatie. Door de internationalisering van de economie neemt ook in Nederland de belangstelling voor internationaal vergelijkbare cijfers toe. Zowel voor de overheid als voor het bedrijfsleven is internationale *benchmarking* van belang. Geharmoniseerde cijfers zijn nodig om de relatieve positie van Nederland in Europa of wereldwijd te kunnen vaststellen.

Het CBS streeft ernaar om zijn internationale positie te versterken. In de statistische programmering krijgen de statistieken die internationale vergelijking mogelijk maken prioriteit. Een grotere inbreng bij de internationale harmonisatie van de statistiek en de totstandkoming van Europese regelgeving is daarbij gewenst. Het CBS maakt deel uit van een internationaal, vooral Europees, statistisch netwerk.

Goede afspraken over de taakverdeling tussen nationale statistische bureaus en het Europese statistische bureau Eurostat zijn daarin van belang.

Een sterkere internationale positie

In internationaal verband krijgt statistische informatie steeds meer gewicht. In Europees verband, maar ook mondiaal worden steeds meer beleidsdoelstellingen afgesproken. Statistische concepten en methoden moeten worden ontwikkeld om de resultaten van dat beleid te kunnen volgen en sturen.

De Europese éénwording veroorzaakt niet alleen vraag naar Europese cijfers; ook het belang van nationale statistische uitkomsten en zelfs regionale detaillering daarin neemt toe. In steeds meer administratieve processen spelen nationale of regionale cijfers een cruciale rol, variërend van het vaststellen van de bijdragen per lidstaat tot het gebruik als verdeelsleutel bij de verdeling van fondsen. Daarnaast groeit de behoefte aan mogelijkheden voor het

De vier belangrijkste processen

Het CBS onderscheidt twee primaire processen, statistiekproductie en informatieontwikkeling. Daarnaast zijn twee secundaire, ondersteunende processen van essentieel belang voor het realiseren van de strategische doelstellingen: Informatie- en Communicatie Technologie (ICT) inclusief de daarmee sterk verweven methodeontwikkeling, en de interne bedrijfsvoering met een sterke nadruk op *Human Resource Management* (HRM). Deze vier processen vormen de pijlers van het beleid van het CBS. In de volgende hoofdstukken worden per proces de belangrijkste deelstrategieën voor de komende jaren aangegeven.

Statistiekproductie

Tot het proces van de statistiekproductie behoren het verzamelen, koppelen, bewerken en analyseren van gegevens. De aard van deze activiteiten is in de loop van de tijd sterk gewijzigd. Toegang tot administratieve bronnen, de kennis en vaardigheden om deze onderling te koppelen, te combineren met enquêtegegevens en te vertalen naar statistische concepten vormen de basis voor dit proces. Privacybescherming is voor dit proces een cruciale randvoorwaarde.

SSB en ESB

Reeds in het begin van de jaren negentig heeft het CBS ingezien dat de traditionele statistische methoden tekort schieten voor de eisen waarmee de statistiek wordt geconfronteerd. Het telkens opnieuw opzetten en verwerken van enquêtes is tijdrovend, voor het CBS duur en voor de samenleving belastend. De bereidheid tot medewerking van burgers en bedrijven aan zulke enquêtes neemt steeds verder af. Het voor de hand liggende alternatief is het grootschalig statistisch hergebruik van gegevens die in de samenleving toch al voor andere doeleinden worden vastgelegd. Het CBS zal daarom slechts eigen gegevensverzameling opzetten en uitvoeren indien geen andere bronnen beschikbaar zijn. Met dit uitgangspunt wordt zoveel mogelijk tegemoet gekomen aan de maatschappelijke behoefte om de enquête- en lastendruk te beperken.

De afgelopen jaren heeft het CBS veel ervaring opgedaan met het gebruik van administratieve databestanden. Door koppeling van deze bestanden onderling en met gegevens afkomstig van gerichte enquêtes, zijn eerste versies van een Sociaal Statistisch Bestand (SSB) en een Economisch Statistisch Bestand (ESB) gerealiseerd. Met deze bestanden zijn de contouren zichtbaar geworden van een geheel nieuw productieproces. Het SSB en ESB zullen in de komende jaren verder worden ontwikkeld en centraal komen te staan in de productieprocessen. In deze bestanden zal een groot

deel van de bij het CBS aanwezige informatie over personen, huishoudens, bedrijven en instellingen zijn verzameld. Zij zullen in principe als basis gaan dienen voor veel van de standaard *output* van het CBS maar vormen ook het ideale startpunt voor de samenstelling van geïntegreerde informatiesystemen en allerlei maatwerkonderzoek. Bij nieuwe informatievraag is het dankzij de beschikbaarheid van deze bestanden niet noodzakelijk om een compleet nieuwe gegevensverzameling op te zetten, maar kan de benodigde analyse op de reeds beschikbare informatie worden uitgevoerd. Het CBS zal hierdoor sneller en flexibeler op nieuwe vraag kunnen reageren.

Bescherming van de privacy

Er is veel *research* nodig voor de methodologische onderbouwing en technische uitwerking van de aanpak die in de voorgaande paragraaf is beschreven. Daarbij zal maximale aandacht uitgaan naar beveiliging van de gegevens en de bescherming van de *privacy*.

De CBS/CCS-wet van 1996 bevat stringente bepalingen op het gebied van geheimhouding van gegevens. Beveiliging is daarom een voortdurende zorg en punt van aandacht. Bij de publicatie van onderzoekgegevens wordt er zorgvuldig voor gewaakt dat geen tot afzonderlijke personen, huishoudens, ondernemingen of instellingen herleidbare gegevens kunnen worden herkend. Ook bij koppeling van

---

bestanden speelt de noodzaak stringente eisen te stellen aan de bescherming van de *privacy*. Het CBS werkt hierbij nauw samen met de Registratiekamer en heeft een goede reputatie op dit gebied. Er wordt gebruik gemaakt van geavanceerde methoden en technieken om gegevensbestanden te beveiligen. Dit maakt het CBS bij uitstek de plaats waar aan de voorwaarden wordt voldaan om veilig, en uitsluitend voor statistische doeleinden, bestanden met privacy-gevoelige informatie te mogen koppelen.

Invoering van een kwaliteitszorgmodel

Bij alle veranderingen die zich in de productieprocessen en de organisatie van het CBS voltrekken, is

extra aandacht voor kwaliteitszorg noodzakelijk. Op korte termijn zal het CBS voldoen aan alle vereisten van het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst. Om op de wat langere termijn vorm te geven aan kwaliteitszorg heeft het CBS gekozen voor het kwaliteitszorgmodel van het Instituut Nederlandse Kwaliteit. Dit is een afgeleide van het model van de *European Foundation for Quality Management* en richt zich zowel op de output als op het totale proces (primaire processen, ondersteunende processen en besturingsprocessen). Met de keuze voor EFQM sluit het CBS aan bij Eurostat en de statistische bureaus van onder andere Zweden, Groot-Brittannië, Duitsland en Portugal, die eveneens voor dit model hebben gekozen.

Informatieontwikkeling

Het proces dat korthedshalve wordt aangeduid met informatieontwikkeling omvat de ontwikkeling van statistische concepten, het combineren en confronteren van uitkomsten in consistente statistische informatiesystemen (bijv. de Nationale rekeningen), het interpreteren van uitkomsten en de publicatie daarvan. Het belang van dit proces is in de loop der tijd sterk toegenomen. Kennis van de 'maatschappelijke agenda', statistische conceptontwikkeling en context- of materiekennis vormen hierbij een basis voor succes.

Centrum voor Beleidsstatistiek

De behoefte van departementen en overheidsdiensten aan statistische en andere beleidsinformatie groeit voortdurend. Vanuit het parlement wordt druk uitgeoefend om de effecten van het beleid meer stelselmatig te monitoren. Illustratief in dat verband is het traject 'Van Beleidsbegroting tot Beleidsverantwoording', dat er op is gericht om de effecten van het overheidsbeleid jaarlijks te toetsen aan vooraf vastgestelde, meetbare doelstellingen. Voor die toetsing is beleidsstatistiek nodig.

Als gevolg van bezuinigingen op het ambtelijk apparaat van de rijksoverheid hebben de budgettaire mogelijkheden van het CBS de afgelopen jaren geen gelijke tred kunnen houden met de stijgende behoefte aan beleidsinformatie. Op verzoek van de Minister van Economische Zaken heeft de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS) een inventarisatie gemaakt van de productie van de statistische informatie buiten het CBS. Uit de rapportage blijkt dat departementen de samenstelling van beleidsinformatie, inclusief statistische informatie voor beleidsmonitoring, steeds vaker zelf ter hand nemen. Het CBS is hierdoor geleidelijk minder centraal komen te staan in deze informatievoorziening. Het werkprogramma van het CBS zal dus beter in de structurele informatiebehoeften van de departementen moeten voorzien. Geregeld en intensief overleg bij het vaststellen van de programmatische

prioriteiten is daarvoor een noodzakelijke voorwaarde. Conform een aanbeveling van de CCS streeft het CBS ernaar om brede, populatiedekkende, integratieve statistieken die vanuit departementen nu nog buiten het CBS om geïnitieerd zijn, geleidelijk over te brengen naar het programma van het CBS. Om beter te kunnen inspelen op de vraag zal het CBS een Centrum voor Beleidsstatistiek inrichten. Parlement en departementen moeten er terecht kunnen voor prestatie-indicatoren en ad hoc statistische analyses op basis van de bij het CBS beschikbare statistische informatie. Er zullen voorzieningen worden getroffen opdat departementen, parlement, planbureaus etc. voor actuele en diepteanalyses gebruik kunnen maken van CBS-informatie. Zo nodig kan in dit centrum de expertise worden opgebouwd om ten behoeve van de beleidsanalyse nieuw statistisch onderzoek op te zetten indien de bij het CBS reeds aanwezige informatie niet toereikend is. Het centrum zal de departementen en andere belangrijke afnemers een duidelijk aanspreekpunt bieden. De activiteiten van het CBS zullen zich echter niet uitstrekken tot de beleidsanalyse zelf.

Versterking van de internationale positie

Het Verdrag van Amsterdam heeft een formele basis gelegd voor de Europese statistische informatievoorziening. Het Europees beleid heeft sindsdien

tot een groot aantal nieuwe statistische richtlijnen geleid. Zo vereist de stabiliteit van de Economische en Monetaire Unie tijdige communautaire statistieken van een betrouwbaar niveau. Actieplannen zijn in uitvoering om te voorzien in de informatie van met name de Europese Centrale Bank. De Raden van Lissabon en Stockholm hebben geleid tot een vraag naar structurele performance indicatoren voor het monitoren van de economische en sociale beleidsdoelstellingen.

Europese verplichtingen bepalen op dit moment ruim 60 procent van de werkzaamheden van het CBS. Om ook in de toekomst te kunnen voorzien in die statistiekvraag zal een forse inspanning verricht moeten worden. Het CBS zal statistieken die voortvloeien uit Europese verplichtingen in het CBS-werkprogramma voorop blijven stellen.

Daarbij streeft het CBS wel naar een grotere inbreng bij de totstandkoming van nieuwe EU-statistieken. Tijdigheid, het beperken van de informatie tot wat strikt nodig is, het zo veel mogelijk inbedden van gegevens in een coherent informatiesysteem en reductie van berichtgeverslast gelden daarbij als uitgangspunten.

Dit vergt een actieve opstelling richting het Europese statistische bureau Eurostat, de Europese Commissie, het Europees Parlement en de nationale overheid. Europese ontwikkelingen zullen systematisch besproken moeten worden met de Nederlandse vakdepartementen en andere relevante instellingen.

Bij de taakverdeling tussen de nationale statistische bureaus en Eurostat moet het principe van de subsidiariteit het uitgangspunt zijn. Gegevensverzameling en productie van nationale resultaten zijn het domein van de nationale statistische bureaus.

Eurostat heeft in die visie vooral een rol bij de coördinatie en harmonisatie van de statistieken van de nationale bureaus en bij de bundeling en aggregatie van de informatie tot overzichten op Europees niveau.

Flexibiliteit en actualiteit

Het publicatieprogramma zal flexibeler worden opgezet. Vooraf zal vooral worden aangegeven over welke onderwerpen of thema's op zeker moment informatie beschikbaar komt. Bij de exacte invulling daarvan zal aan de actualiteit meer ruimte worden gegeven. De volledige *output* van het CBS zal worden opgenomen in de database StatLine. Binnen het CBS zal StatLine als basis dienen voor alle tabellen en publicaties. Tegelijkertijd zal de database volledig en kosteloos beschikbaar zijn via het internet, gebruiksvriendelijk toegankelijk voor iedereen. Op die wijze geeft het CBS invulling aan zijn publieke taak. Microdatabestanden zullen, onder voorwaarden, ook in de toekomst op een klantvriendelijke manier beschikbaar worden gesteld voor wetenschappelijk en statistisch onderzoek. Moet er maatwerk worden geleverd of zijn er aanvullende analyses nodig, dan zullen de meerkosten in rekening worden gebracht.

Bureau of Standards

Om statistiek te kunnen maken zijn afspraken nodig over definities, indelingen en classificaties. Door de harmonisatie van statistieken bestaan er ook in internationaal verband steeds meer afspraken over standaarden. Standaarden zoals het loonbegrip, de afbakening van de sector overheid of de standaard bedrijfsindeling zijn ook bruikbaar voor allerlei andere maatschappelijke doeleinden, bijvoorbeeld in wetgeving. Door een centrale rol in de statistische informatievoorziening, de jarenlange ervaring met de ontwikkeling en het gebruik van standaarden en zijn onafhankelijkheid is het CBS bij uitstek in de positie om op dit gebied als kenniscentrum te fungeren. Het CBS heeft dan ook nadrukkelijk de ambitie om als *Bureau of Standards* het gebruik van internationale, vooral Europese standaarden te bevorderen en daarmee de internationale vergelijkbaarheid van statistische uitkomsten verder te vergroten.

ICT en methodologie

Informatie- en communicatietechnologie is voor het CBS weliswaar geen core-business, het is wel van levensbelang. Het gaat daarbij om meer dan alleen de fysieke infrastructuur, de computernetwerken en dataverbindingen met de buitenwereld. Methodologie en kennismanagement zijn er onlosmakelijk mee verbonden. Veel van de ontwikkelde methoden monden uit in gestandaardiseerde softwaretools.

Behoud van de internationaal toonaangevende positie

Het werken met grote integrale gegevensbestanden en het koppelen en confronteren van gegevens uit verschillende bronnen, stellen hoge eisen aan de technische infrastructuur. Bij de wijze waarop het CBS zijn basisinformatie verkrijgt, speelt nieuwe communicatietechnologie een steeds belangrijkere rol. In de komende jaren zal daarom extra worden geïnvesteerd in de technische infrastructuur. Bij de procesvernieuwingen die op stapel staan, zal het CBS veel aandacht besteden aan de ontwikkeling van nieuwe methoden en technieken. Voor het gehele verwerkingsproces is software benodigd die deels niet op de markt beschikbaar is en dus door het CBS zelf moet worden ontwikkeld. Grote aandacht voor kennisontwikkeling op het gebied van de methodologie, statistische informatica en communicatietechnologie blijft daarvoor essentieel. Het CBS dankt haar internationale positie voor een belangrijk deel aan de vooraanstaande plaats op ICT-gebied. Het door het CBS ontwikkelde softwarepakket Blaise wordt door statistische bureaus over de gehele wereld gebruikt. Maar bijvoorbeeld ook met de wijze waarop het CBS milieu en economie met elkaar in verband brengt (*environmental accounting*) bevindt het zich in de internationale voorhoede.

Het CBS wil die internationaal toonaangevende positie behouden. In de komende jaren zal ook daarom de aandacht voor ICT en methodologie groot zijn.

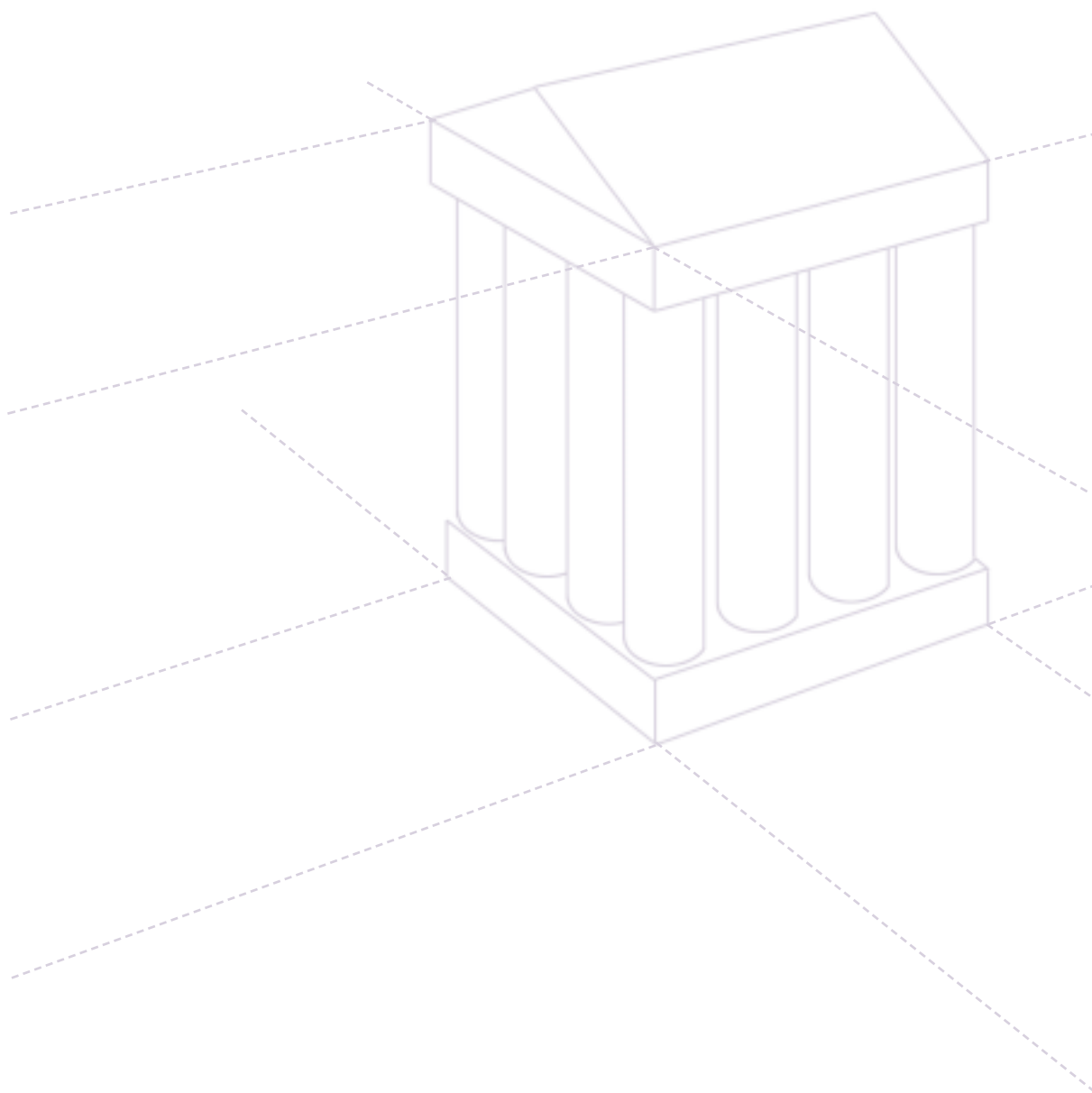
Strategisch onderzoek

Het CBS streeft een positie na als toonaangevend kennisinstituut op het gebied van de statistische informatievoorziening, zowel nationaal als internationaal. Methode-ontwikkeling en innovatie staan daarbij voorop, maar ook inhoudelijke kennis van de onderwerpen waarop de statistiek betrekking heeft, is onontbeerlijk. De rol als kenniscentrum zal onder meer worden versterkt via intensivering van de samenwerking met de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), universiteiten en andere wetenschappelijke en kennisinstellingen zoals de planbureaus en De Nederlandsche Bank. Om deze ontwikkeling gestalte te geven, is een omvangrijk programma van strategisch onderzoek opgezet. Het gaat daarbij om onderwerpen die een directe relatie hebben met de kerntaak van het CBS en daarvoor van strategisch belang zijn. Voor tenminste een tiental onderwerpen zullen in de komende jaren projecten worden opgezet. De expertise die versterkt moet worden, blijft niet beperkt tot methoden en technieken van statistisch onderzoek. Het CBS maakt statistieken over vrijwel alle aspecten van de samenleving. De analyse en

---

presentatie van die gegevens in hun context vereist daarom een diepgaande kennis op een zeer breed terrein. Dat wordt weerspiegeld in de keuze van de onderwerpen van strategisch onderzoek: de nieuwe economie, prijs- en volumemeting, sociale dynamiek en arbeidsmarkt, een systeem

voor samenhangende informatie over de gezondheidszorg, methoden voor de bestrijding van en de correctie voor selectieve non-respons en de ontwikkeling van *softwaretools* voor de toepassing van geavanceerde methoden en technieken.

Bedrijfsvoering / HRM

Gecomplieerde, hoogefficiënte productieprocessen stellen hoge eisen aan de aansturing door het management. Die aansturing moet ondersteund worden door goed functionerende bedrijfsprocessen. Het verbeteren van die processen is ook van belang met het oog op de aanstaande ZBO-status.

Het CBS wil zich profileren als een hoogwaardig kennisinstituut. De kennis van de medewerkers vormt in zo'n organisatie de belangrijkste productiefactor. Voor het realiseren van deze ambitie moet het CBS daarom een aantrekkelijke werkgever zijn en employability is een belangrijke doelstelling voor het HRM-beleid.

Verbetering van de effectiviteit en de efficiency

In 2000 is bij het CBS een grootschalige reorganisatie doorgevoerd. De structuur van de organisatie is aangepast aan de nieuwe productieprocessen. Daarmee zijn de voorwaarden gecreëerd voor een aanzienlijke verbetering van de effectiviteit en de *efficiency*. De door de Minister van Economische Zaken in april 1999 opgelegde taak om de kosten structureel terug te brengen met 25 miljoen gulden, dit is zo'n 10% op jaarbasis, zal hierdoor in 2003 kunnen worden gerealiseerd.

zo'n twee decennia aan de gang. Dit heeft sinds het begin van de jaren tachtig een sterke reductie van de personele capaciteit mogelijk gemaakt, nagenoeg zonder vermindering van de output. Daar staat echter tegenover dat de complexiteit van de processen enorm is toegenomen. Door de noodzaak om gegevens uit verschillende bronnen te combineren en om de samenhang tussen ontwikkelingen zichtbaar te maken in breed opgezette, statistische informatiesystemen, worden steeds hogere eisen gesteld aan de kennis van de medewerkers.

De beschikbaarheid van een statistische basisvoorziening blijft, ook in een CBS als kennisinstituut, van cruciaal belang. Een goed georganiseerd productieproces blijft daarvoor onontbeerlijk. Door de toenemende complexiteit van dat proces worden steeds hogere eisen aan de medewerkers gesteld. *Employability*, het vergroten van de kennis en vaardigheden van de eigen medewerkers door voortdurende opleiding en training, zal daarom hoge prioriteit krijgen. Voor de organisatie en begeleiding daarvan is bij de recente reorganisatie de 'CBS Academie' in het leven geroepen.

Kennis en inzetbaarheid

In een professionele organisatie als het CBS vormen de medewerkers het belangrijkste kapitaal. Van de medewerkers wordt steeds meer zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid gevraagd. Het CBS doet daarom al het mogelijke om medewerkers in staat te stellen zichzelf zo goed mogelijk toe te rusten voor de toekomst.

In de inleiding is reeds aangegeven dat de wijze waarop de statistische informatie van het CBS tot stand komt, zeer ingrijpend wijzigt. Dat is niet iets van de laatste jaren. Door de opkomst van de informatie- en communicatietechnologie is dat proces al

Zelfstandig bestuursorgaan (ZBO)

In de zomer van 2000 heeft het Kabinet besloten de positionering van het CBS te wijzigen en het Bureau te verzelfstandigen tot een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Dit brengt grote voordelen met zich mee, vooral op het gebied van de bedrijfsvoering. Beheersmatig en bestuurlijk wordt de armslag voor het CBS er aanzienlijk door vergroot. De professionele onafhankelijkheid van het CBS is op dit moment reeds wettelijk gewaarborgd en zal er niet door veranderen.

De rol van de CCS zal worden uitgebreid met taken rond het toezicht op de bedrijfsvoering van het CBS. De Minister van Economische Zaken blijft verantwoordelijk voor het in stand houden van de voorwaarden voor een optimaal functioneren van het CBS en het CBS zal bekostigd blijven via de begroting van het ministerie. Bovendien heeft het Kabinet zich op het standpunt gesteld dat een betere, kosteloze ontsluiting van registraties en een optimale betrokkenheid bij communautaire besluitvorming over statistische aangelegenheden voor het CBS noodzakelijk is. De wetgeving waarin de verzelfstandiging van het CBS wordt geregeld, zal naar verwachting in het najaar van 2001 bij de Tweede Kamer worden ingediend.

Colofon

Uitgave: Centraal Bureau voor de Statistiek
Vormgeving: WAT ontwerpers, Utrecht
Druk: Hofstad Druktechniek BV, Zoetermeer

Centraal Bureau voor de Statistiek

Prinses Beatrixlaan 428
Postbus 4000
2270 JM Voorburg
telefoon (070) 337 38 00
fax (070) 387 74 29

Kloosterweg 1
Postbus 4481
6401 CZ Heerlen
telefoon (045) 570 60 00
fax (045) 572 74 40

Inlichtingen
telefoon (045) 570 70 70
fax (045) 570 62 68
e-mail infoservice@cbs.nl

Internet: www.cbs.nl